

YUBİLİYARLAR**Afiq Əliyev – 60****Şərəfli həyat yolu****Vidadi Bəşirov,**ADU-nun pedaqogika kafedrasının dosenti,
pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru.

Ta qədim zamanlardan müəllim əməyinin qüdsiyyəti, əzmkarlığı barədə xeyli dəyərli fikirlər söylənilmişdir.

Müəllim adının şərəf və ləyaqətini hər şeydən uca tutan pedaqoji fikir mücahidlərimiz, tanınmış mütəfəkkirlərimiz də bu sahədə maarifləndirmə istiqamətində sanballı tövsiyələr vermiş, zəngin əməli nümunələr göstərmişlər.

Vaxtilə böyük ideoloq, görkəmli maarifpərvər, türk-müsəlman dünyasının milli təşəqqi qarçısı olan İsmayıl bəy Qaspralı (Qasprinski) müəllimə xitabən yazırdı: “Ey müəllim! Üç qəpiklik peronun (qələminin) ucunu

mürəkkəbə batırıb yazma. Sən onu ürəyinin qanına batırıb yaz”.

Bu barədə məlumatı ona görə xatırlatdım ki, müəllimin ismi, sənəti, nüfuzu xalq arasında həmişə uca tutulmuş, daima milli və ümumbəşəri dəyərlərin daşıyıcısına çevrilmişdir.

Müasir dövrün cəhanşümul ideyalarının yaratıcısı, ulu öndər, ümummillili liderimiz Heydər Əlirza oğlu Əliyev deyəndə ki: “Mən Yer üzündə müəllim adından uca və şərəfli ad tanıyıram” fikri ilə bu adın yenilməzlik statusunu bir daha gənc nəslə tövsiyə etmiş, bu adın saf və halal bir əməyin keşiyində qorunub saxlanıldığını bütün zaman kəsikləri üçün ideal

bir nümunə olduğunu qeyd etmişdir.

Bu gün də öz şəxsi əmək fəaliyyətini bu adın çirafında əks etdirən qədir-qiyətli müəllimlərimiz çoxdur. Bunlardan biri də Lənkəran Dövlət Universitetinin Humanitar fənlər kafedrasının müdiri, pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Afiq Xanoğlan oğlu Əliyevdir. Onun pedaqoji əmək fəaliyyəti qaynar və işgüzar bir mühitdə – ziyalı ailəsində pərvəriş tapmışdır. Bu müqəddəs adın işığında uğurlu addımlar atmağın, min bir sirlə dünyasına sahib olmağın ilkin nümunələrini o, öz doğma ocağından – atası, respublikanın tanınmış müəllimi, ömrünün əlli ilini məktəb direktorluğu fəaliyyətinə həsr etmiş Xanoğlan Əliyevin müəllimlik keyfiyyətlərindən xəz etmişdir.

Sabahu və axşamları yaradıcı bir ömür təşənsindən boy atan Afiq müəllimi bir qarınadan artıq olar ki, tanıyıram, onun haqqında fikir və düşüncələrim çoxdur.

Bu zəhmətkeş, dostcanlı, sədəqətli insanın 60 illik ömür yolunun bundan sonrakı məqamlarını da xəyalən göz önünə gətirib onun həyat xronikasına

bələd bir adam kimi, hamkarımın şərəfli və bir az da keşməkeşli ömür-gün taleyi ilə sevimli oxucuları da tanış etmək istəyi ilə bu yazını hazırladım.

Onun doğulduğu ailə mühiti əsl ziyalı təşənsi, maarifpərvərlik mücəssəməsi kimi bu gün də insanlara yaxşı tanışıdır.

Afiq Əliyev 84 illik mənəli ömrünün 65 ilindən çoxunu xalqın maariflənməsinə, təhsilinə həsr etmiş Füzuli rayonunun Kürdəmahudlu kəndində əlli il məktəb direktoru işləmiş, insanların dərin hörmət və məhəbbətini qazanmış el ağsaqqalı, “Şərəf nişanı” ordenli, “SSRİ maarif əlaçısı”, “Qabaqıl maarif xadimi”, “Baş müəllim”, “Əmək vətəranı”, “Əmək igidliyinə görə” fəxri adlara və titullara layiq görülmüş, kənd əhli arasında münəvvər şəxsiyyət kimi tanınan Xanoğlan Murtuza oğlu Əliyevin ailəsində dünyaya göz açmışdır.

Fədakar bir ömür yaşamış Xanoğlan müəllimin şəsti, əzəməti, vüqarı, alicənablığı, sadəliyi, bütövlüyü eynən Afiq müəllimin də xarakterinə hopmuş, onun həyat və yaradıcılığına çiraf tutmuşdur.

Mənp onun yaradıcı fittihatına, şəxsi əqidəsinə, elmi

dünyagörüşünə, bədii-estetik təfəkkürünə çox yaxından bələdəm. Xaraktercə sərt və tələbkar, fiziki cəhətdən cılız, lakin sağlam, əqiddə baxımından yurdsevər, təassübkeş mövqeyə malik Afiq müəllimi həmkarlarına sevdirdən xüsusiyyətlər onun bütün bir şəxsiyyət olmasından xəbər verir.

Bəlkə də, qoyunda pərvəriş tapdığı Qarabağ diyarının, Füzuli bölgəsinin ab-havası, Kürdəmahnımdı olaylarının boy-buxununa siqal çəkdiyi doğmalıq hənəri, doğma təbiətin min bir ecazından güc alan isti nəfəsi onu bu qədər məğrur və dəyanətli eləmişdir.

Bu gün 60 illik bir ömrün zirvəsinə çox çətinliklə, lakin şərəfli bir yolla gəlib çatan Afiq müəllimin peşə-sənət yolunda qazandığı uğurların hər biri xoş xatirə doğuran anları adında xoş və gümrah hislər oyadır.

Ötən əsrin məlum son hadisələri, Qarabağ torpağının böyük savaş, ölüm-dirim girdabına çevrilməsi bu regionda yaşayan digər həmvətənlərimizin taleyinə ağır məşəqqətlər, acı məqamlar yaşatdığı kimi, onun da bəxt və həyat sınaqlarına sonsuz sarsıdıcı zərbələr vurdu. Gözlü qarşısında haqsız, ədalətsiz, heç bir insani

keyfiyyətlərə sığmayan erməni məkr və siyasətini gördükcə nə qədər mayus və qayğılı olsa da, bir o qədər də iradə və əzm nümayiş etdirərək, Vətənin, torpağın basılmaz olduğunu öz ürəyinin hənərinə, güvənc və inam yerinə çevirdi. Ağıl və zəka gücündən bir o qat istifadə edib, kənd ziyalıları, bölgə gəncləri ilə vətəndaş-ziyalı, sadıqkeş övlad, yenilməz azərbaycançılıq od-atəşi ilə məğrur bir yol tıddı. Çalıxdığı məktəbin, böyüdüüyü kənd mühitinin yağı düşmənlə pəncəsinə keçməməsi uğrunda hər vəchlə ciddi addımlar atdı. Sərt və məğrur mövqeyi ilə düşmənlə ideologiyasının mənaivi təxribat yolunun qapanmasında öz fədakar şücaətini göstərdi.

Afiq müəllimin həyat və yaşam xronikasının sonrakı mərhələlərində də nə qədər qətiyyətli, mətin bir öbədiyaşarlıq nümunəsi olan olayların da olduğunu biz onun şərəfli ömür salnaməsindən əxz edən məlumatlar mənbəyindən təhlil etmək qərarına gəldik.

Afiq Əliyev 28 dekabr 1958-ci ildə Füzuli rayonunun Kürdəmahnımdı kəndində müəllim ailəsində anadan olmuşdur. 1964-cü ildə Kürdəmahnımdı kənd orta məktəbinin birinci sinfinə daxil olub, 1974-cü ildə həmin

məktəbdə orta təhsilini tamamlamışdır.

1976-cı ildə Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi İnstitutunun (indiki Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyasının) Pedaqoji fakültəsinə daxil olaraq tələbə statusu ilə təhsil aldığı ali məktəbin şərəf və nüfuzunu yüksəlmiş, "Tələbə Elmi-tədqiqat işləri Respublika Şurası" tərəfindən "Ən yaxşı tələbə elmi işi" üçün Respublika müsabiqəsində müvəffəqiyyətinə görə I dərəcəli diplomla təltif edilmiş, keçirilən tədbirlərdə fəal ictimaiyyətçi nümunəsi göstərmişdir.

1980-ci ildə həmin ali məktəbi fərqlənmə diplomu almaqla bitirən Afiq Əliyev sevimli müəllimlərinin, yaxın qohum-əqrəbənin təkidinə baxmayaraq, şəhərdə qalıb işləmək imkanı olsa da, yenə öz doğma torpağından uzaq düşmədi, elə həmin il Füzuli rayonunun Aşağı Alıxanlı kənd orta məktəbinə ixtisası üzrə müəllim təyin olundu. Qaynar pedaqoji mühit onu öz qoynuna aldı. 1985-1986-cı tədris ilində öz doğma kəndində - Kürdəmahnımdı vaxtilə oxuduğu məktəbdə sinifdönxaric və məktəbdənkənar təşkilatçı vəzifə

sinə irəli çəkildi. Pedaqoji fəaliyyətinin uğurlu irəliləyişlə nəticələnməsini görənlər məktəb kollektivi ona yüksək etimad göstərib bu dəfə məktəbin təlim-tərbii işləri üzrə direktor müavini kimi məsul bir işi də ona həvalə etdi. O, bu vəzifədə düz yeddli il peşəkarcasına, qabaqcıl təhsil işçisi kimi çalışaraq böyük nüfuz sahibinə çevrildi.

1993-cü ilin acılı-ağrılı məlum Qarabağ hadisələri ilə əlaqədar məcburi köçkün olaraq Bakı şəhərində məskunlaşan Afiq müəllimin həyat təsnəsi yeni sınaqlarla, qayğılı məqamlarla üzleşsə də, paytaxt statuslu bir unikal məkənda olması ilə fərəh tapdığı və şirin xatirələrində belə ümumiləşdirir: "Mən 1994-cü ildən 1999-cu ilədək M.Ə.Sabir adına Bakı Pedaqoji Texnikumunda (indi ADPU-nun nəzdində pedaqoji kollec kimi fəaliyyət göstərir), həm də Lənkəran Dövlət Universitetində müvafiq qaydada pedaqogika müəllimi vəzifəsində çalışmışam. Eyni zamanda, 1991-1996-cı illərdə Azərbaycan Elmi Tədqiqat Pedaqoji Elmlər İnstitutunun (indiki Təhsil İnstitutunun) dissertantı olmuş, 1996-cı ildə "Yuxarı sinif şagirdlərində vətəndaşlıq ləyaqəti tərbiyəsi üzrə

işin təşkili yolları" mövzusunda dissertasiya işini müdafiə edərək 13.00.01.-

"Pedaqogikanın nəzəriyyəsi və tarixi" ixtisası üzrə pedaqoji elmlər namizadı (indi pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru) alimlik dərəcəsinə layiq görülmüşəm. Həyatımın sonrakı məqamları isə ölkəmizin canib incisi olan Lənkəran diyarı ilə bağlanmışdır.

1999-cu ildə Lənkəran Dövlət Universitetinin Pedaqogika və psixologiya kafedrasında əvvəlcə müəllim, sonra isə baş müəllim olaraq kafedra müdirinin müavini vəzifəsində işləmişəm. 2002-ci ildən həmin kafedranın dosenti seçilmiş, sonrakı mərhələdə isə Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Ali Attestasiya Komissiyasının 21 noyabr 2006-cı il tarixli qərarı ilə dosent elmi adı almışam.

2006-cı il oktyabr ayından Pedaqogika və psixologiya kafedrasının müdiri vəzifəsini icra etmiş, 2016-cı il sentyabr ayında Humanitar fənlər kafedrasının müdiri vəzifəsinə təyin olunmuş, 2017-ci ildə isə müsabiqə yolu ilə həmin kafedranın müdiri vəzifəsinə seçilmişəm.

Ayrı-ayrı illərdə Lənkəran Dövlət Universiteti Elmi Şurasının üzvü, Elmi-metodik şurasının

katibi, Tələbə Elmi Cəmiyyətinin sədri olmuşam. Hazırda həmin universitetin Elmi Şurasının və Elmi-metodik Şurasının üzvüyəm.

Kafedrada "Şəxsiyyətin inkişafı və formalaşması" problemi üzrə elmi-tədqiqat işi aparıram. Bəş metodik vəsait, bir dərs vəsaiti, on fənn proqramı, 50-yə qədər elmi məqalə və tezis müəllifi, bir kitabın tərtibçisiyəm. LDU-da, həmçinin digər ali məktəblərdə keçirilən Respublika və Beynəlxalq miqyaslı konfranslarda məruzələrlə çıxış etmişəm.

2000-2014-cü illərdə müxtəlif proqramlar dairəsində keçirilən təlim kursları və treninqlərdə fəal iştiraka görə sertifikatlarla təltif olunmuşam.

Təvəzükarlıqdan uzaq olsa da, onu da qeyd edim ki, 2018-ci ildə elmi-pedaqoji fəaliyyətimə görə çalışdığım universitet rəhbərliyi tərəfindən Fəxri fərmanla təltif edilmişəm.

Ailəliyəm, iki övladım var".

Məntiqi baxımdan bu həyat və yaradıcılıq xronikası ilk baxışda qeyri-adi də görünə bilər. Yəni hər bir şəxsin ömür-gün taleyinə qismət kimi, lakin laciyərd gözəlliyi olan Qarabağ diyarında pərvəriş tapıb, böyük izdihamlı

Bakı şəhərində pedaqoji və elmi fəaliyyətə özünü səfərbər edib, nəhayətə, dey "Xan Lənkəran" obrazlı deymi ilə məşhurlaşmaq, canub incimiz kimi dünya şöhrəti tapmaq Lənkəran şəhərinin sakini olmaq, onun əlaqədar bir ali təhsil məkanında – Lənkəran Dövlət Universitetində qərar tutmaq kimi şəərəfli bir missiyanı öz çiyələrində daşımaq, bu yolda fədakarlıq nümunəsi göstərmək əsl vətəndəş, ləyaqətli övlad, sadıq və fədakar olmaqdan irəli gəlir.

Doğrudur, onun mətin və iradəli təkəkküründə özünün şəxsi əməyi, dərin alın təri axıtması həmişə diqqəti cəlb edən keyfiyyət olmuş, vicdanlı alim-tədqiqatçı, həssas müəllim-pedaqoji, sərəştəri təbriyəçi-metodist, cəfakəs və fədakar təhsil işçisi olmağa imkan verən cəhətlərin qabardılmasına zəmin yaratmışdır. Amma real gerçəkliklərdən, səmərəli uğurların işığında, fədai bir ömrün keşiyində qərar tutmasında, ətrafının da qədərbilən insanlarla haşiyələnməsinin böyük dəstəyi olmuşdur.

Haşiyə: Elə bu günlərdə şahidi olduğum bir epizodu əziz oxucularla bölüşmək istəyirəm. Lənkəran Dövlət Universitetinin 2-ci tədris korpusunda "keçirilən "Müəllim günü" mərasiminə mən

də dəvətli idim. Rektor vəzifəsini icra edən professor Natiq İbrahimovun təqdimatında Fəxri fərmanlarla təltif olunanlar cərgəsində Afiq müəllimə xitabən dediyi bu kəlamlar yadıma düşdü: "Afiq müəllim, siz nə əcəb indiyədək buna layiq görülməmişsiniz?" – Doğrusu, həmi heyrətdə qaldı. Elə həmişəki kimi, Afiq müəllim öz doğma ocağında səmimi əhval yaradaraq əməkdaşlarına həssas mənasiyətlə göstərən Natiq müəllimə gülümsər bir baxışla dedi: "Natiq müəllim, mən fəxr edirəm ki, bu mükafatı əməyən Sizin əlinizdən alıram. Bu, mənim üçün böyük fəxrdir". Əlbəttə, bu müddət ərzində Afiq müəllimin özünə həmişə sirdaş, vəfalı, ümidverən dostları da qoşalmışdır.

Yaxşı xatırlayıram: Lənkəran Dövlət Universitetinin "ilk təəssübkeşlərimdən" olan pedaqoji elmlər doktoru, professor, Respublika Təhsil Şurasının sədri olmuş, mərhum Əjdər Ağayevin (o, yubilyarın elmi rəhbəri, məsləhətçisi olmuş, həm də ona mənəvi atalıq etmişdir), aramızdan çox erkən getmiş, pedaqoji elmlər namizədi, dosent Rəsul Abdulovun və bu sərəhlərin müəllifinin birgə əməkdaşlıq yolunda fəaliyyəti,

işgüzarlıq keyfiyyətlərini özünə ərməğan bilən Afiq müəllim daima özü də onlara qəmşar olmuş, böyüyün böyük, kiçiyin kiçik yerini bilmişdir.

Bu gün də qaynar əmək, pedaqoji fəaliyyət sahəsində uğurla çalışan Afiq müəllim öz istedad və qabiliyyətini gənclərə aşılamaqdan yorulmur. Onun özünəxas auditoriya intizamı, tələb inadkarlığı var. O, tələbələrə nə qədər humanist münasibət, isti, həlim doğmalıq göstərsə də, bir o qədər də sərt və ağıllı tələb əsasında iş qurur.

Zəngin pedaqoji fəaliyyət missiyasını həm də yüksək səviyyəli elmi araşdırmalarla hasilə gətirən Afiq müəllim elmi və tədris metodik işlərin kamil bilicisi kimi də özünü təsdiqləmişdir. Xüsusən onun "Pedaqoqika və psixologiya fənlərinin tədrisində yeni problemlər və onların həlli yolları" və "Heydər Əliyev irsində milli vətənpərvərlik konsepsiyası" istiqamətində apardığı aktual problemlərin qoyuluş tərzii, pedaqoji ictimaiyyət arasında çox böyük marağa səbəb olmuşdur.

Afiq müəllimin təhsil təşkilatçısı kimi də fəaliyyəti çox uğurludur. O, çalışdığı kafedranın hər bir əməkdaşının elmi-yaradıcı fəaliyyətinə həssas münasibət

göstərir, onların yaradıcı fəaliyyətinə maksimum səviyyədə yüksək dəyər və dəstək verir.

Afiq müəllimin yaxın qohum-əqrəbə, dost-tanış arasında da böyük hörməti var. Ailə üzvləri onunla fəxr edir, istedad və qabiliyyətinə yüksək inam bəsləyirlər.

Həmişə: Əlbəttə, insanın mühtiri, irsiyyət faktoru, aldığı tərbiyə krediti nə qədər önəmli olsa da, özünün şəxsi istəyi, əməyi olmadan heç bir kəs uca zirvələrə nail ola bilməz. Afiq müəllimin fədakar ömür-gün yolunda şəxsi əməyi olan, qardaşları – Respublikamızda məşhur cərrahiyyə mütəxəssisi kimi ad qazanan, tibb üzrə fəlsəfə doktoru, Azərbaycan Tibb Universitetinin dosenti Şəfa Əliyevin, sənətsünəşləq üzrə elmlər doktoru, Bakı Xərcəqrafiya Akademiyasının professoru Vəfa Əliyevin, auditor-ış adamı Rəfael Əliyevin də həkəmkarımız qədər-qiymətli olmasında böyük nüfuz və təsir gücü olmuşdur.

Afiq Əliyevin tərctümeyi-həlini yazmaqdan uzaqam. Ancaq onun həyat yoluna nəzər salmaq, bəzi anları xatırlamaq, əlbəttə, böyüyən nəsil üçün ibrətamiz bir nümunə olduğunu nəzərə alıb sevimli həkəmkarımız haqqında daha

dolğun fikirlər söyləməyi qərara aldıq.

O, dözümlü bir şəxsiyyət olaraq minlərlə soydaşımız kimi, öz yurd-yuvasından məcburi-köçkün düşən həmvətənlərimizdən bəridir.

Məhz bu gün də onun həyat qayəsini doğma yurda bağlılıq, ağırlı yerimiz olan və hələ də sonu görünməyən Qarabağ səvaşı, onun gətirdiyi sayızsız-hesabsız məhrumiyyətlər, insani münasibətlər, dünyada baş verən proseslər və s. təşkil edir. Amma o, tam yaqinliklə inanır ki, daima köksündə bir köz kimi gəzdirdiyi Qarabağ dərdi tezliklə dövlətimiz və xalqımız tərəfindən haqiqi dəyərini alacaq, axarlı-baxarlı, cənnət guşəsi olan Şuşamız; Ağdamımız, Füzulimiz, Cəbrayılıımız, Kəlbəcərimiz, Laçınımız, Qubadlıımız, Xankəndimiz, Xocalı-

mız; Xocavəndimiz kimi əzəli torpaqlarımız yenə də milli qürur mənbəyimizə çevriləcəkdir.

Onun ən böyük, iltıvə arzusu, Qarabağın azadlığı, Vətənin yağı düşmənlə istilasında olan torpaqlarının tezliklə qaytarılmasıdır. Afiq müəllimin ən iltıvə və müqəddəs arzusu da öz yaş zirvəsinin 60 illik təşnəsindən sonrakı təntənəli məqamlarını doğma Qarabağda, onun füsünkar qoynunda keçirməkdir.

Bu gün 60 illik bir ömrün qanadlarında geniş ənginliklərə yol açan sevimli ziyalı, mətin insan, ləyaqətli vətəndaş və fədakar təhsil işçisi kimi tanıdığımız Afiq Xanəqlan oğlu Əliyev inanırıq ki, bundan sonra da misilsiz fəaliyyəti ilə doğma xalqına və millətine yararlı övlad olaraq onun maariflənməsində böyük rol oynayacaqdır.